

ANTI-PIRACY: BOOKS

Звіт Національної інформаційної
кампанії проти піратства у сфері
книговидавництва
«ANTI-PIRACY: BOOKS»

Вступне слово

«Україна сьогодні на полі бою відвойовує свою незалежність, європейські цінності і своє право на майбутній активний, інноваційний, креативний розвиток. Такі речі не можуть співіснувати з численними порушеннями прав інтелектуальної власності, які допускалися раніше.

Ми зацікавлені в тому, щоб в Україні розвивалася культура не лише поваги до прав людини і громадянина, але й до прав інтелектуальної власності, тому що результати інтелектуальної творчої діяльності заслуговують на шану і вони є нашим великим майбутнім.

Ми хочемо говорити про позиціонування України не лише як країни-героя, яка мужньо відстоює Незалежність, а як країни, яка розвиває свою культуру, рівність прав та стандартів, подібних до тих, які використовуються в цивілізованих країнах світу.

Тож ми зацікавлені в тому, щоб наші видавці могли працювати зі своєю продукцією, права на яку не будуть порушуватись злочинним шляхом. А українці читали оригінальні книжки.».

Олена Орлюк
Директорка УКРНОІВІ

«Всі звикли, що у світі підробляють лише такі речі як одяг, техніка або парфуми, насправді підробляють навіть книжки. Для того, щоб офіційно випустити книгу, видавці мають отримати дозвіл від автора, підписати з ним договір або отримати ліцензію.

Особи, які причетні до книжкового піратства, ніколи цього не роблять. Вони просто копіюють текст, замовляють дешевий переклад та випускають книжку низької якості. Звісно, такі книжки продаються за нижчою ціною. Видавці ж від цього втрачають приблизно третину прибутку. Ми закликаємо всіх українців бути свідомими і ніколи не купувати піратські примірники книг.»

Владислав Білоцький
Заступник директора УКРНОІВІ

«Піратство у книговидавничій справі в Україні існує і, на жаль, має дуже негативні наслідки. У першу чергу це шкода економіці України, оскільки недоотримані бюджетом податки призводять до невиплат зарплат, зменшення роялті для авторів, а також інвестицій у видавництва, які б вони могли далі вкласти у розвиток своєї справи та спонукати розвиток нових авторів. Таким чином йдеться вже про шкоду культурі та самоідентифікації нації.»

Любов Майданик
Заступниця директора УКРНОІВІ

«Книжковий контрафакт – давній і складний виклик для видавничої галузі.

Урядова Стратегія розвитку читання серед ключових проблем називає “незахищеність українського книжкового ринку від контрафактної книжкової продукції, що підриває легальний книжковий ринок української книги” і передбачає протидію подібній практиці.

Особливо гостро ця проблема постає в умовах воєнного стану. Зараз просто кричущою стає несправедливість, коли видавці та друкарі під обстрілами та блекаутами випускають нові книжки, наповнюють бюджет, а їхньою роботою користуються злодійкуваті крутії.

Ми дуже втішені, що до протидії шахраям активно долучився Український національний офіс інтелектуальної власності та інновацій. Важливо, що наші колеги одним із ключових моментів боротьби з підробками у книжковій сфері визначили інформування покупців-читачів, де першим кроком стала національна інформаційна кампанія проти піратства у книговидавництві ANTI PIRACY BOOKS.

Ефективність подолання контрафакту забезпечить наша спільна наполеглива і послідовна протидія. Будемо раді й далі діяти разом для досягнення довгострокових результатів, гуртуватися довкола цієї важливої мети.».

Олександра Коваль
Директорка Українського інституту книги

Зміст

I. Вступ

II. Нормативно-правова база та терміни

III. Передумови

IV. Стратегія інформаційної кампанії

V. Структура та зміст інформаційної кампанії

Книжкове піратство. Старт інформаційної кампанії

Загрози від книжкового піратства

Книга: піратська копія чи оригінал

Як розпізнати нелегальне видавництво та де придбати оригінальну книгу

Книжкове Інтернет-піратство

Відповідальність за книжкове піратство

Як автору книги захистити свій твір

Чому купувати оригінальну книгу – важливо

Висвітлення проблеми піратства на публічних заходах та в ЗМІ

Опитування громадської думки

Флешмоб Shelfie

VI. Аналіз залученості аудиторії

VII. Результати та оцінка ефективності

I. Вступ

З метою підвищення у суспільстві культури та поваги до прав інтелектуальної власності, результатів інтелектуальної та творчої діяльності, в Україні було проведено Національну інформаційну кампанію проти піратства у книговидавництві – ANTI-PIRACY: BOOKS (далі – Інформаційна кампанія).

Період проведення Інформаційної кампанії: вересень-листопад 2024 року.

Співорганізатори Інформаційної кампанії

Український національний офіс інтелектуальної власності та інновацій (далі – УКРНОІВІ, IP Офіс)

Центр спостереження з питань порушень прав інтелектуальної власності (далі – Центр спостереження IPR)

Український інститут книги (далі – УІК)

Українська асоціація книговидавців та книгорозповсюджувачів (далі – УАВК)

Цей Звіт має на меті висвітлення основних цілей, завдань та стратегії Інформаційної кампанії, а також привернення уваги до проблеми книжкового піратства. У Звіті також представлено матеріали та результати реалізації Інформаційної кампанії ANTI-PIRACY: BOOKS.

II. Нормативно-правова база та терміни

Нормативно-правові акти

ЗУ «Про авторське право і суміжні права»	Закон України «Про авторське право і суміжні права» від 01 грудня 2022 № 2811-IX, в останній редакції від 15.04.2023 року
ЗУ «Про видавничу справу»	Закон України «Про видавничу справу» від 05 червня 1997 № 318/97-ВР, в останній редакції від 31.12.2023 року
Митний кодекс України	Митний кодекс України від 13 березня 2012 № 4495-VI, в останній редакції від 31.10.2024 року
ДСТУ ISO 2108:2022	ДСТУ ISO 2108:2022 «Інформація та документація. Міжнародний стандартний номер книги (ISBN) (ISO 2108:2017, IDT)», затверджений Наказом від 20.07.2022 № 133 Про прийняття та скасування національних стандартів

Терміни

Термін	Тлумачення	НПА
Піратство у сфері авторського права і суміжних прав	відтворення, ввезення на митну територію України, вивезення з митної території України і розповсюдження піратських примірників творів (у тому числі комп'ютерних програм і баз даних), фонограм, відеограм, незаконне використання програм організації мовлення, камкординг, а також Інтернет-піратство, тобто незаконне використання об'єктів авторського права та/або об'єктів суміжних прав із застосуванням мережі Інтернет	абз 2. п. 2 ч. 2 ст. 53 ЗУ «Про авторське право і суміжні права»
Автор	фізична особа, яка своєю творчою діяльністю створила твір	п. 1 ч. 1 ст. 1 ЗУ «Про авторське право і суміжні права»
Правовласник	особа, якій відповідно до закону належать майнові права на об'єкт права інтелектуальної власності, або особа, яка діє від її імені в межах наданих повноважень	п. 47 ч. 1 ст. 4 Митного кодексу України
Твір	оригінальне інтелектуальне творіння автора (співавторів) у сфері науки, літератури, мистецтва тощо, виражене в об'єктивній формі	п. 56 ч. 1 ст. 1 ЗУ «Про авторське право і суміжні права»
Копія	відтворений у будь-якій об'єктивній формі об'єкт авторського права та/або суміжних прав. Копія твору, виконана у будь-якій матеріальній формі, є примірником твору	п. 27 ч. 1 ст. 1 ЗУ «Про авторське право і суміжні права»
Оригінальність твору	ознака (критерій), що характеризує твір як результат власної інтелектуальної творчої діяльності автора та відображає творчі рішення, прийняті автором під час створення твору	п. 35 ч. 1 ст. 1 ЗУ «Про авторське право і суміжні права»

Термін	Тлумачення	НПА
Піратський примірник твору, фонограми, відеограми	примірник відповідно твору, фонограми, відеограми, відтворений та/або розповсюджений з порушенням авторського права та/або суміжних прав	п. 37 ч. 1 ст. 1 ЗУ «Про авторське право і суміжні права»
Розповсюдження	будь-яка дія, за допомогою якої оригінали або інші примірники об'єктів авторського права та/або суміжних прав безпосередньо чи опосередковано пропонуються публіці способом, у тому числі першого продажу чи іншого першого відчуження оригіналів або інших примірників об'єкта авторського права та/або суміжних прав	п. 50 ч. 1 ст. 1 ЗУ «Про авторське право і суміжні права»
Відтворення	пряме чи опосередковане виготовлення однієї або більше копій об'єкта авторського права та/або суміжних прав (або його частини) будь-яким способом та у будь-якій формі, у тому числі для тимчасового чи постійного зберігання в електронній (цифровій), оптичній або іншій формі, яку може зчитувати комп'ютер, а також створення тривимірного твору з двовимірного і навпаки та створення тривимірного твору на основі набору інструкцій, який зчитується комп'ютером для виготовлення тривимірного твору	п. 14 ч. 1 ст. 1 ЗУ «Про авторське право і суміжні права»
Опублікування	поширення твору, фонограми, відеограми у будь-який спосіб розповсюдження або доведення до загального відома публіки. Опублікуванням твору, фонограми, відеограми вважається також депонування рукопису твору, фонограми, відеограми	п. 33 ч. 1 ст.1 ЗУ «Про авторське право і суміжні права»

Термін	Тлумачення	НПА
Видавець	суб'єкт господарювання, що здійснює видавничу діяльність	п. 3 ч. 1 ст. 1 ЗУ «Про видавничу справу»
Видавництво	юридична особа, основним видом діяльності якої є видавничу діяльність	п. 4 ч. 1 ст. 1 ЗУ «Про видавничу справу»
Видання	твір (документ), що пройшов редакційно-видавниче опрацювання, виготовлений шляхом друкування, тиснення або іншим способом, містить інформацію, призначену для поширення, і відповідає вимогам нормативно-правових актів з питань видавничого оформлення, поліграфічного і технічного виконання	п. 9 ч. 1 ст. 1 ЗУ «Про видавничу справу»
Міжнародний стандартний номер	номер, який на міжнародному рівні ідентифікує відповідне видання певного видавця	п. 12 ст. 1 ЗУ «Про видавничу справу»
ISBN	міжнародний стандартний номер книги	ДСТУ ISO 2108:2022
Тираж (наклад)	кількість виготовлених примірників видання	п. 17 ч. 1 ст. 1 ЗУ «Про видавничу справу»
Піратські товари	товари, що є предметами порушення авторського права та/або суміжних прав або права інтелектуальної власності на зареєстрований промисловий зразок в Україні та які являють собою або містять копії, зроблені без згоди правовласника авторського права і суміжних прав або права інтелектуальної власності на промисловий зразок чи особи, уповноваженої таким правовласником у країні виробництва	п. 38 ¹ ч. 1 ст. 4 Митного кодексу України

Термін	Тлумачення	НПА
Контрафактні товари	<p>а) товари, що є предметами порушення прав інтелектуальної власності на торговельну марку в Україні, на яких без дозволу міститься позначення, тотожне із охоронюваною в Україні торговельною маркою стосовно одного й того самого виду товарів, або яке є схожим настільки, що його можна сплутати з такою торговельною маркою;</p> <p>б) товари, що є предметами порушення прав інтелектуальної власності на географічне зазначення в Україні й містять назву чи термін або описуються за допомогою назви чи терміна, які захищені таким географічним зазначенням;</p> <p>в) будь-яка упаковка, етикетка, наліпка, брошура, інструкція з експлуатації, гарантія чи інший документ такого типу, навіть якщо вони представлені окремо, які є предметами порушення прав інтелектуальної власності на торговельну марку або географічне зазначення, які містять позначення, назву або термін, тотожні із охоронюваною в Україні торговельною маркою чи географічним зазначенням, або які є схожими настільки, що їх можна сплутати з такою торговельною маркою чи географічним зазначенням, та які можуть використовуватися стосовно одного й того самого виду товарів, щодо якого охороняється торговельна марка в Україні чи географічне зазначення</p>	п. 17 ч. 1 ст. 4 Митного кодексу України

III. Передумови

Висвітлення проблеми книжкового піратства в Україні

У відповідь на загрози, пов'язані з поширенням книжкового піратства, IP офісом було ініційовано низку заходів, спрямованих на консолідацію зусиль державних органів, видавництв та маркетплейсів.

23 квітня 2024 року, в межах заходів, організованих IP офісом до Всесвітнього дня книги та авторського права спільно з Українським інститутом книги, проведено круглий стіл на тему: «Держава – видавці – маркетплейси: об'єднані в боротьбі з контрафактом та піратством у книговидавництві».

Даний захід став початковим етапом системного діалогу між усіма зацікавленими сторонами та платформою для обговорення питань, пов'язаних із заходами, які необхідно реалізувати для забезпечення ефективної протидії правопорушенням у сфері книговидавництва.

2 липня 2024 року за участю представників IP офісу, Українського інституту книги, Української асоціації видавців та книгрозповсюджувачів, суб'єктів видавничої діяльності та представників інтернет-книгарень відбулася зустріч робочої групи.

Метою цієї зустрічі стало напрацювання механізмів протидії порушенням прав інтелектуальної власності у видавничій галузі.

Зважаючи на необхідність залучення широких верств суспільства до вирішення проблеми книжкового піратства та беручи до уваги обмежену ефективність традиційних юридичних інструментів та низьку обізнаність суспільства з проблемами піратства і контрафакту, IP офіс ініціював проведення масштабної Інформаційної кампанії.

Дослідження міжнародного досвіду боротьби з піратством

Проблема книжкового піратства залишається актуальною для більшості країн світу. Для ІР офісу важливим завданням було дослідити підходи до висвітлення цієї проблеми за кордоном, а також проаналізувати ефективні методи боротьби з цим явищем з метою підготовки до проведення Інформаційної кампанії.

Масштаби книжкового піратства є значними і мають серйозний вплив на економіку та культурний розвиток країн. Наприклад, в [Італії](#) щорічні збитки від книжкового піратства оцінюються у 705 млн євро, а також втрачається близько 4900 робочих місць. Подібні проблеми характерні й для інших країн Європи.

У [Сполучених Штатах Америки](#), де цифрове піратство особливо поширене, щорічні втрати економіки оцінюються у 29,2 мільярда доларів США, що включає не лише прямі збитки для видавців, але й втрати для суміжних галузей, таких як роздрібна торгівля та авторські винагороди.

З поширенням Інтернету проблема піратства набула глобального характеру, значно ускладнюючи контроль і боротьбу з незаконним розповсюдженням контенту. Ці тенденції вказують на необхідність посилення міжнародного співробітництва та впровадження ефективних механізмів захисту авторських прав.

Міжнародний досвід у боротьбі з книжковим піратством демонструє низку успішних прикладів. Багато країн активно впроваджують законодавчі ініціативи, розвивають технологічні інструменти та реалізують просвітницькі кампанії, спрямовані на підвищення обізнаності про шкоду книжкового піратства.

Так, у 2024 році [французький суд](#) ухвалив рішення про блокування доступу до 98 доменів піратського сайту Z-Library, який поширює мільйони неліцензійних копій книг. Це стало частиною масштабної стратегії боротьби з піратством, яку підтримують провідні видавці країни, такі як Hachette Livre, Editis та інші. Подібні заходи спрямовані на захист прав авторів, видавців і всієї видавничої галузі Франції від нелегального використання їхньої інтелектуальної власності.

Боротьба з книжковим піратством є складним, але необхідним завданням для захисту інтелектуальної власності та стимулювання культурного розвитку. Ефективні міжнародні приклади демонструють важливість комплексного підходу, що включає законодавчі, технологічні та просвітницькі заходи. Лише об'єднаними зусиллями можна досягти реальних змін у подоланні цієї глобальної проблеми.

IV. Стратегія інформаційної кампанії

Мета. Головна мета Інформаційної кампанії – підвищення серед українців культури та поваги до прав інтелектуальної власності у сфері книговидавництва за допомогою різних інструментів просування соціально значущих ініціатив.

Завдання

1. Інформування цільових груп про проблему книжкового піратства.
2. Поетапне розкриття обраних тем за допомогою різних інструментів.
3. Організація взаємодії всіх зацікавлених сторін.
4. Популяризація свідомого відношення до об'єктів інтелектуальної власності серед представників цільових груп.
5. Зростання зацікавленості до проблеми книжкового піратства.

Цільова аудиторія. Інформаційна кампанія спрямована на широку аудиторію, яка включає зокрема читачів, покупців книг у магазинах, книгарнях та в мережі Інтернет, незалежно від віку, професії чи рівня обізнаності у сфері інтелектуальної власності, а також авторів книг. Матеріали кампанії розроблені та представлені у логічній послідовності, що забезпечує можливість кожному ознайомитися з проблемою книжкового піратства та її наслідками.

Канали комунікації. З метою забезпечення максимально широкого охоплення громадськості інформацією про проблему книжкового піратства, матеріали інформаційної кампанії були розміщені на різних каналах комунікації, зокрема:

[Офіційний сайт IP офісу](#)

[Facebook IP офісу](#)

[Facebook Центру спостереження IPR](#)

[Instagram IP офісу](#)

[Linkedin IP офісу](#)

[YouTube IP офісу](#)

Також окремі теми Інформаційної кампанії були опубліковані на сторінках залучених спікерів та співorganizаторів в соціальних мережах:

[Instagram УІК](#)

[Facebook УІК](#)

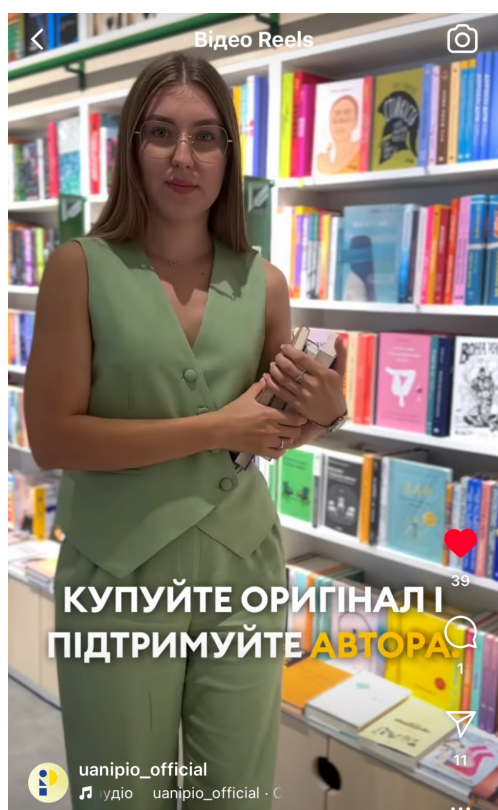
[Facebook UAACP](#)

Інструменти реалізації кампанії. Протягом Інформаційної кампанії були використані наступні інструменти висвітлення матеріалів: відео-ролики, інтерв'ю, інформаційні картки, виступи на тематичних заходах, опитування громадян, публікація статей, запуск флешмобу.

V. Структура та зміст інформаційної кампанії

Тема 1. Книжкове піратство. Старт інформаційної кампанії

На початковому етапі Інформаційної кампанії з метою привернення уваги громадськості та зацікавлення у проблематиці книжкового піратства представники ІР Офісу взяли участь у її запуску та висловили свої професійні погляди. До цього, зокрема, долучилися директорка ІР Офісу Олена Орлюк, заступники директора ІР Офісу Владислав Білоцький та Любов Майданик.

У межах Інформаційної кампанії Центр спостереження ІРР підготував та опублікував мінісеріал із семи серій. У цьому проекті героїня серіалу, професіонал з інтелектуальної власності ІР Офісу Катерина Кондратенко, розкривала аспекти боротьби з книжковим піратством, ділилася власним досвідом і спілкувалася із запрошеними експертами.

Перший епізод міні-серіалу на тему «Книжкове піратство» був присвячений тому, як розпізнавати піратські копії книжок. У ньому героїня серіалу розповіла про власний досвід виявлення піратської копії в Інтернеті та на прикладі відвідування книгарні пояснила, як відрізнити оригінал від підробки.

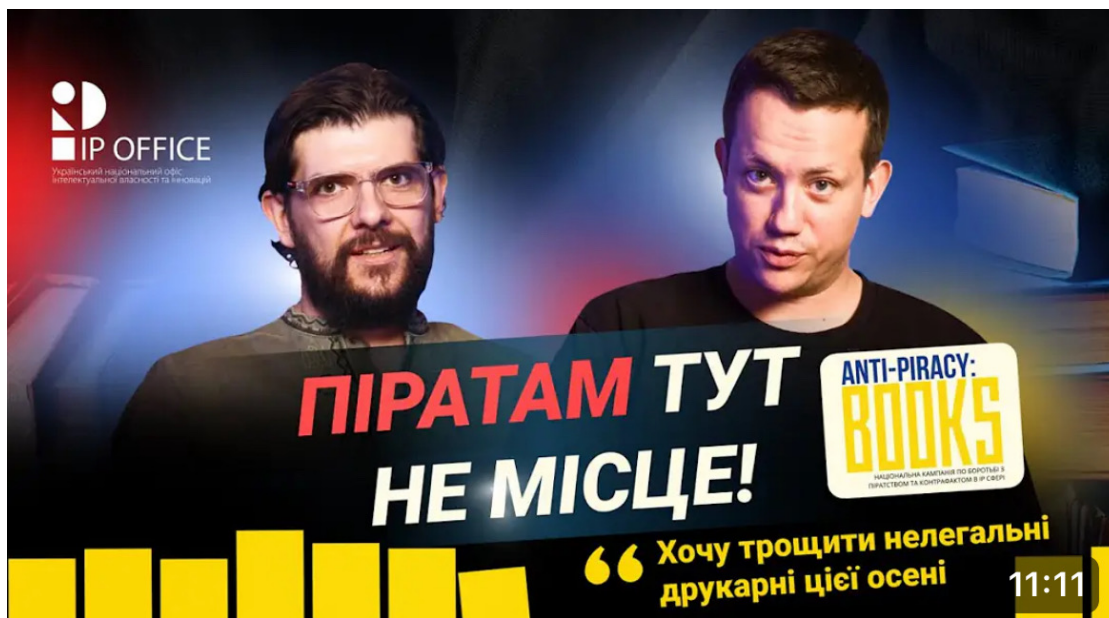
Для закріплення матеріалів кампанії було опубліковано короткий інформаційний гайд про піратство в книговидавничій сфері. У картках були висвітлені основні формати підробки книжок, алгоритми їх створення, а також роз'яснено чому контрафактну продукцію не можна ототожнювати із піратством.

На початковому етапі кампанії було проведено опитування на тему «Книжкове піратство: які книги ви читаете?». Метою опитування було привернення уваги громадськості до проблеми та виявлення реального ставлення суспільства до цього питання.

Опитування складалося із семи запитань, спрямованих на виявлення основних проблемних аспектів та розроблення ефективного плану реалізації кампанії.

Тема 2. Загрози від книжкового піратства

Друга тема Інформаційної кампанії була присвячена розгляду загроз, які виникають унаслідок книжкового піратства. Висвітлення реальних, масштабних ризиків спрямоване на формування свідомого ставлення громадян до проблеми та їх мотивацію до активної боротьби з цим явищем.

З метою ефективної комунікації з аудиторією було опубліковано інтерв'ю за участі відомого блогера з мільйонною аудиторією Олексія Дурнева та заступника директора IP Офісу Владислава Білоцького.

Під час неформальної бесіди вони обговорили такі аспекти:

- репутаційні втрати для авторів і видавців;
- інші негативні наслідки, які провокує книжкове піратство;
- потенційні ризики для здоров'я, пов'язані з використанням неякісної продукції в цілому.

Крім того, у межах Інформаційної кампанії було опубліковано другу серію мінісеріалу, в якій героїня серіалу висвітлила актуальне питання щодо загроз для розвитку книговидавничої галузі України, спричинених піратством, зокрема загрози для економіки країни, мотивації авторів створювати книги у зв'язку з недоотриманням доходу через продаж піратських примірників творів, зменшення інвестиційної привабливості країни для міжнародних партнерів.

Ці заходи мають на меті не лише інформувати громадян, але й сприяти підвищенню рівня поваги до прав інтелектуальної власності в суспільстві.

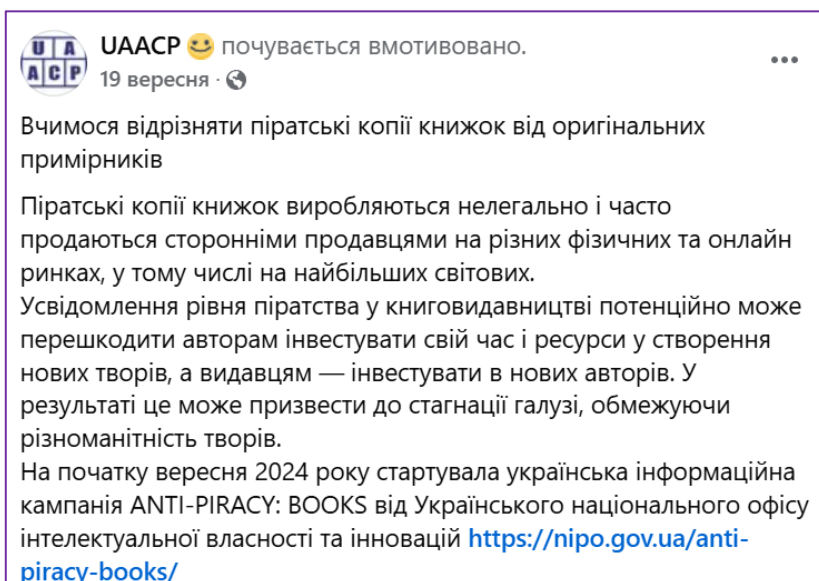
Тема 3. Книга: піратська копія чи оригінал

Третій етап Інформаційної кампанії був спрямований на вирішення поширеного запитання серед громадськості про ознаки, які допоможуть відрізнити оригінальний примірник книги від піратського.

З метою інформування суспільства в межах кампанії було підготовлено чергову серію міні-серіалу, у якій героїня серіалу на прикладі книги Джорджа Клейсона "Найбагатший чоловік у Вавилоні", роз'яснила ключові ознаки, за якими можна відрізнити оригінал від піратського примірника книги. До основних критеріїв, за якими здійснюється ідентифікація, належать обкладинка, якість книги, переклад і редактура, видавництво, ціна та міжнародний стандартний номер книги (ISBN).

У межах третьої теми Інформаційної кампанії було також розроблено та опубліковано серію інформаційних карток, які містять рекомендації щодо ідентифікації піратських примірників.

В межах кампанії партнер IP Офісу [Український альянс по боротьбі з підробками та піратством](#) (UAACP) надав професійні рекомендації щодо ідентифікації та уникнення придбання піратських копій книг, які порушують авторські права. У рекомендаціях наголошено на необхідності перевірки ознак автентичності видань. Дотримання цих порад не лише захищає права правовласників, але й запобігає участі у правопорушеннях, передбачених чинним законодавством у сфері інтелектуальної власності.

Тема 4. Як розпізнати нелегальне видавництво та де придбати оригінальну книгу

Четверта тема Інформаційної кампанії була спрямована на роз'яснення основних ознак, які допомагають ідентифікувати піратські ресурси, а також на надання рекомендацій щодо того, де можна придбати оригінальні книги та як уникнути покупки піратських примірників.

Для підвищення обізнаності учасників кампанії була розроблена серія гіф-карток у розважальній формі, що містили корисну інформацію про місця придбання оригінальних книжок. Ці картки також давали відповіді на запитання, як уникнути придбання піратської продукції.

Основні питання, розкриті в четвертій серії мінісеріалу, стосувалися виявлення надійних джерел для придбання книг як в онлайн, так і в офлайн режимах. Відеоролик містив рекомендації щодо безпечних каналів купівлі.

Для закріплення отриманих знань учасникам було запропоновано пройти квіз, який складався з п'яти запитань і з декількома варіантами відповідей:

1. Які ознаки характерні для піратських сайтів?
2. Якщо ви натрапили на книгу зі значною знижкою, яка істотно нижча за середню ціну аналогічних товарів, про що це може свідчити?
3. Де можна натрапити на піратські примірники книг?
4. На що слід звертати увагу при купівлі книг у магазинах чи на ринку?
5. Які переваги має купівля книг у офіційних книгарнях чи на сайтах видавництв?

Тема 5. Книжкове Інтернет-піратство

Основний акцент, визначений у межах п'ятої теми Інформаційної кампанії, полягав у наголошенні на тому, що використання електронної книги не є безоплатною послугою та передбачає дотримання прав інтелектуальної власності.

У межах зазначеної теми було опубліковано такі матеріали:

- анімаційне відео, яке демонструє незаконне поширення PDF-версій книг через мережу Інтернет, що є порушенням чинного законодавства;
- інформаційні картки, в яких висвітлено питання, пов'язані з інтернет-піратством, зокрема: визначення цього явища, його правове регулювання, перелік дій, що класифікуються як Інтернет-піратство, а також негативні наслідки, що можуть виникнути у разі відмови від оплати за цифровий контент.

Тема 6. Відповідальність за книжкове піратство

У межах Інформаційної кампанії було висвітлено питання юридичної відповідальності за вчинення правопорушень, пов'язаних із книжковим піратством. З метою інформування громадськості було опубліковано серію інформаційних карток, в яких роз'яснено види відповідальності за порушення у сфері інтелектуальної власності.

Крім того, представлено відеоматеріал, у якому відбулася дискусія між героїнею серіалу, Катериною Кондратенко, та адвокатом, експертом з інтелектуальної власності Антоном Полікарповим. У ході розмови експерт детально пояснив яка відповідальність існує для осіб, які займаються виготовленням та розповсюдженням піратських товарів.

Тема 7. Як автору книги захистити свій твір

Сьома тема Інформаційної кампанії була присвячена ролі авторів у захисті своїх прав інтелектуальної власності, що є ключовим аспектом у боротьбі з книжковим піратством.

У межах теми презентовано коротке відео мінісеріалу та підготовлено мануал з конкретними порадами для авторів, у якому надано рекомендації авторам щодо запобігання порушенням авторських прав, зокрема шляхом моніторингу можливих порушень та використання правових способів їх усунення. Додатково створено гайд захисту прав інтелектуальної власності у соціальних мережах.

Тема 8. Чому купувати оригінальну книгу – важливо

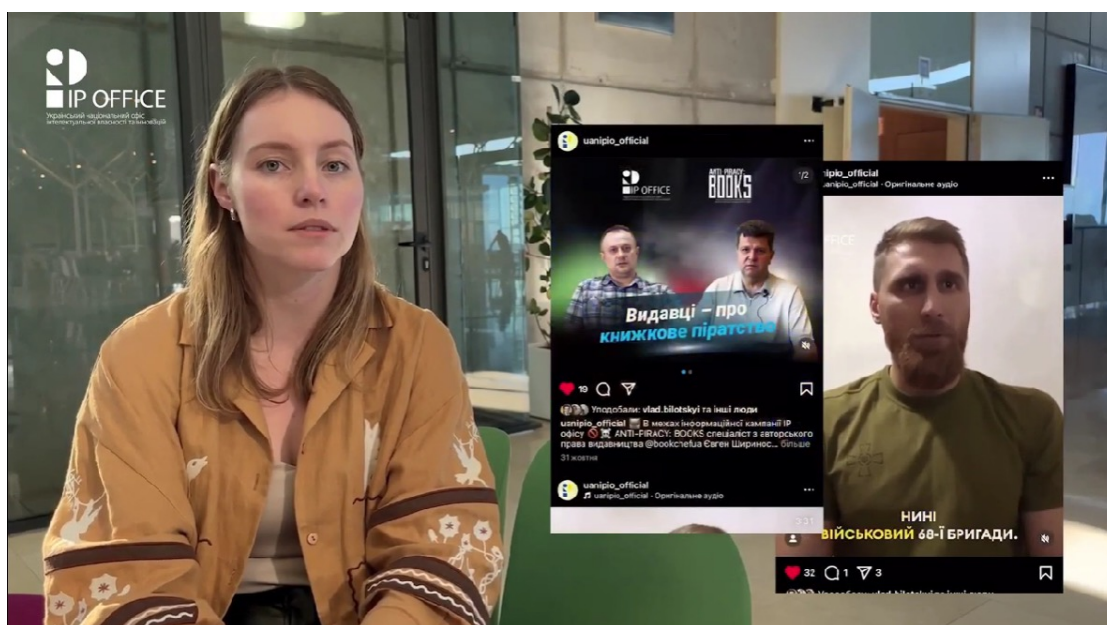
Завершальна тема Інформаційної кампанії була присвячена важливості придбання оригінальних книжок.

У межах восьмої теми Інформаційної кампанії письменник та військовий Павло Вишебаба записав звернення з передової, у якому пояснив чому так важливо купувати оригінальні книги та як піратство руйнує українську культуру.

Окрім того, виступили спеціаліст з авторського права видавництва "Bookchef" Євген Ширинос та директор видавництва "Генеза" Олег Фурман, які роз'яснили наслідки книжкового піратства для української культури та його негативний вплив на творців, бізнес та любителів книжок.

Також було представлено фінальну серію мінісеріалу за участю Катерини Кондратенко, в якій вона визначила п'ять ключових причин для придбання оригінальних книг.

Підсумовуючи результати Інформаційної кампанії, з відеозверненням виступила очільниця Центру спостереження IPR Олександра Косенко. Перебуваючи у Відомстві з інтелектуальної власності Європейського Союзу (EUIPO), вона ще раз підкреслила важливість спільних цінностей у формуванні поваги до прав інтелектуальної власності.

Олександра Косенко наголосила, що піратство залишається однією з найпоширеніших проблем в Україні. Допоки суспільство продовжує поширювати та купувати піратські копії книг, це завдає значної шкоди економіці країни та негативно впливає на її репутацію на міжнародній арені.

Висвітлення проблеми піратства на публічних заходах та в ЗМІ

[Виступ на Kyivbookfest 2024](#)

Виступ очільниці Центру спостереження IPR Косенко Олександри в межах дискусійного блоку: «Протидія книжковому контрафакту та піратству», організованої Українським інститутом книги 06 вересня 2024 року.

[Допис від очільниці IP Офісу Олени Орлюк](#)

Очільниця IP Офісу Олена Орлюк підкреслила у дописі, що метою Інформаційної кампанії є утвердження поваги до прав інтелектуальної власності як важливого принципу європейських цінностей.

[Стаття для видання LexInform](#)

Очільниця IP Офісу Олена Орлюк окреслила масштаби шкоди, яку завдає контрафакт національному книговиданню та наводить способи, які застосовує IP офіс, щоб з ним боротись.

[Стаття для видання Юридичний Вісник України](#)

Олена Орлюк у статті розповідає про шкоду від книжкового контрафакту для національного книговидання, а також про способи, якими IP офіс бореться з цим явищем.

[Стаття для видання Mind.UA](#)

Очільниця IP Офісу Олена Орлюк розкрила, які ризики створюють порушники прав інтелектуальної власності та навела судові кейси щодо захисту авторських прав.

[Допис від UAACP](#)

Український альянс по боротьбі з підробками та піратством долучився до інформаційної кампанії та опублікували інструкцію, як відрізнити оригінальний примірник книжки від піратської копії, та закликали бути свідомими читачами.

[Стаття у Playboy](#)

Владислав Білоцький, заступник директора IP Офісу, анонсував важливі проекти та ініціативи IP офісу, які мають на меті заохотити українців не толерувати піратство та користуватись лише оригінальною продукцією.

[Інтерв'ю для «Громадського радіо»](#)

Очільниця ІР офісу Олена Орлюк розповіла про важливість кампанії в ефірі «Громадського радіо» та висловила підтримку українським книговидавцям, які попри повномасштабну війну продовжують розвиток галузі та роблять усе можливе, аби українські читачі мали доступ до якісного продукту.

[Інтерв'ю для ГІТ](#)

Інтерв'ю для Громадське Інтерактивне Телебачення очільниця Центру спостереження ІРР Олександра Косенко нагадала дієві способи, які допоможуть відрізнити піратську копію книжки від оригіналу.

[Інтерв'ю для «Накіпило»](#)

Виступ очільниці Центру спостереження ІРР Косенко Олександри на українському радіо «Накіпило» про кампанію та боротьбу з піратством.

[Сюжет на ICTV](#)

Проблему книжкового піратства висвітлив відомий український телеканал ICTV. У сюжеті представники ІР Офісу Олександра Косенко, Владислав Білоцький та видавці розкривають проблему піратства як серйозну загрозу для українського книговидавництва.

Опитування громадської думки

У межах Інформаційної кампанії було проведено дослідження думки громадськості щодо купівлі книжок та освідомленості про піратство (підробки) у сфері книговидавництва шляхом анкетування громадян. На першому етапі дослідження в опитуванні взяли участь 84 респонденти. Нижче надаємо статистику отриманих відповідей.

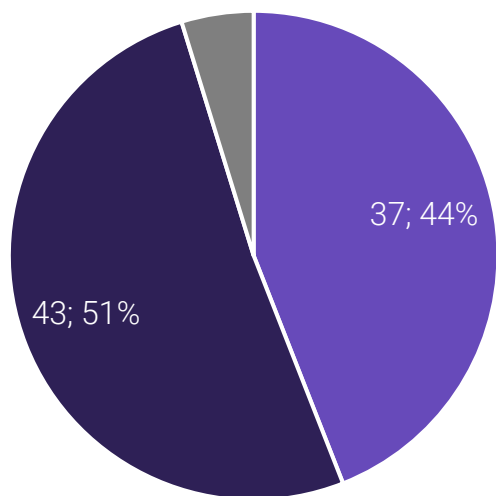
Зі статистики вбачається, що більшість респондентів обирають друковані (94%) та електронні (42,9%) книги.

2. Ви купуєте книги (в, на):

Дані вказують, що респонденти віддають перевагу онлайн Інтернет книгарням (85,7%) та фізичним книгарням (72,6 %).

3. При купівлі книжок ви віддаєте перевагу офіційним книгарням та інтернет ресурсам відомих видавництв?

- Так, завжди перевіряю інформацію про видавництво і дивлюсь перелік книжок, які вони випускають, здійснюючи свій вибір
- Ні, купую потрібну мені книгу будь-де і ніколи не замислювався(лась) над цим
- Інші відповіді

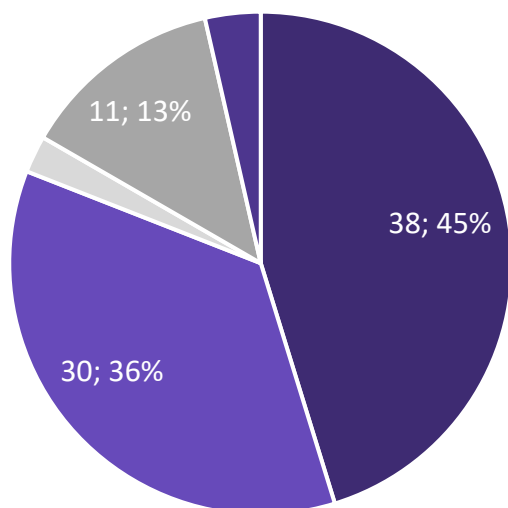
При купівлі книг значна кількість респондентів обирає книгу навмання, не досліджуючи місце придбання (51%) та відносно менша кількість обирає книги, перевіряючи інформацію по видавництво (44 %).

4. Чи знаєте ви, що книжки є копіями творів, права інтелектуальної власності авторів та видавців яких, охороняються авторським правом? (можна вибрати кілька варіантів відповідей)

Більшість респондентів усвідомлюють, що книги охороняються авторським правом та несуть загрозу для розвитку книговидавництва. Значно менший відсоток (22,6%) не замислювались над цією проблемою.

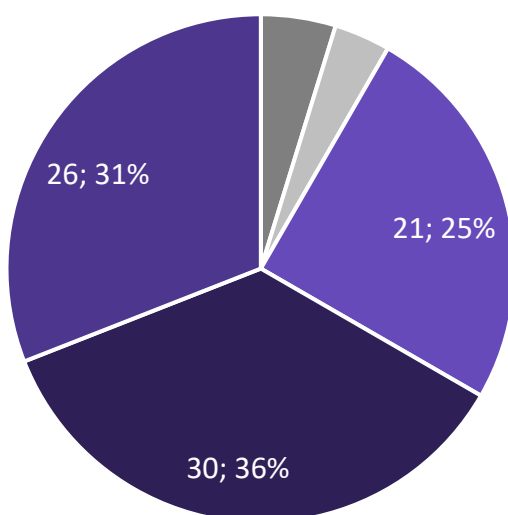
5. Чи купуєте ви піратські копії книжок (дешеві книжки у м'якій палітурці низької якості, безкоштовні електронні, книжки сумнівних видавництв та інші), тобто книжки, що є предметами порушення авторських прав їх авторів та видавців?

- Ні, ніколи не купував(ла)
- Декілька разів купував(ла), однак більше не буду, якщо в мене виникнуть сумніви щодо оригінальності книжки
- Так, продовжуватиму це робити і надалі
- Ніколи не замислювався(лась) над цим
- Інші відповіді

Більшість респондентів (45,2%) ніколи не купували піратські копії книг, в той же час значна кількість (35,7%) декілька разів купували піратські копії, однак більше не будуть, якщо у них виникнуть сумніви щодо оригінальності книги.

6. Ви купуєте піратські копії книжок:

- Свідомо, оскільки вони дешевші за оригінал і їхня якість мене влаштовує
- Свідомо, оскільки вони дешевші за оригінал, а на якість я не зважаю
- Несвідомо, бо думав (ла), що купую оригінальну книжку і лише згодом зрозумів(ла), що купив (ла) піратську підробку
- Несвідомо, бо не можу відрізнити піратську копію від оригіналу

Респонденти, що купують піратські копії книг, здебільшого роблять це несвідомо через неможливість відрізнити копію від оригіналу (35,7%) та через помилкову неухважність (25%).

7. Як вплинула війна на ваше відношення до придбання піратських копій книжок? (можна вибрати кілька варіантів відповідей)

Дані вказують, що більшість респондентів купують оригінальні видання (36,9%) та намагаються уникати придбання піратських копій через шкоду економіці та фінансування країни-агресора (близько 25 % відповідей).

Висновки проведеного опитування

Отримані результати показують рівень поінформованості населення щодо придбання піратських і оригінальних книг, а також сумніви, які виникають під час вибору. Основним критерієм купівлі піратських видань виявилася необізнаність із проблемою книжкового піратства. Більшість респондентів усвідомлюють ризики, які несе продаж піратських книг.

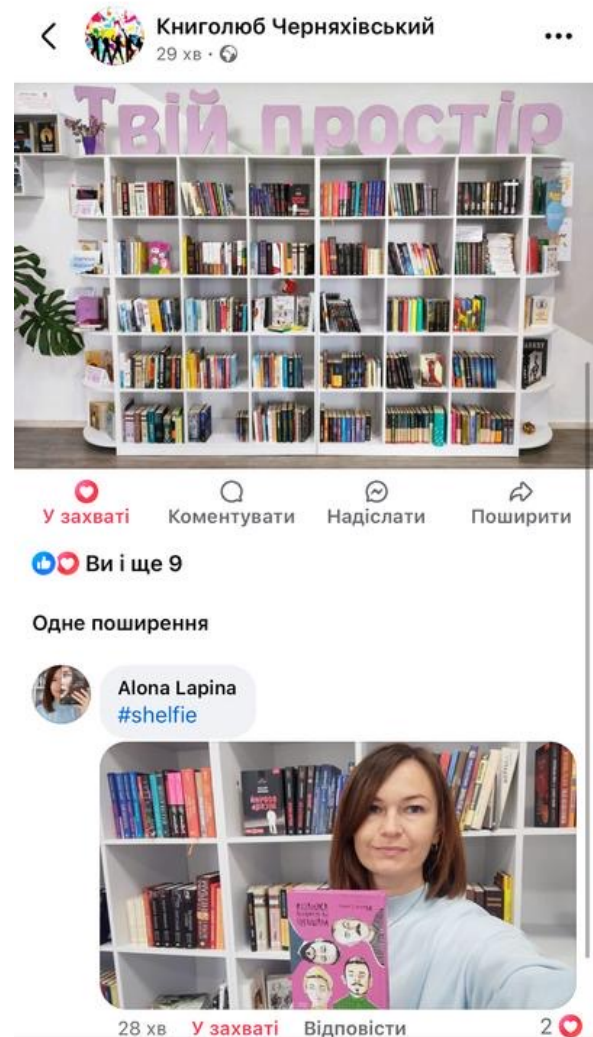
Такі опитування носитимуть регулярний характер та збільшення залученості респондентів.

Кампанія спрямована на підвищення обізнаності громадян про шкоду піратства та виховання відповідального ставлення до підтримки легального ринку. Отримані результати стануть основою для подальшого вдосконалення заходів із захисту прав інтелектуальної власності та проведення просвітницьких заходів.

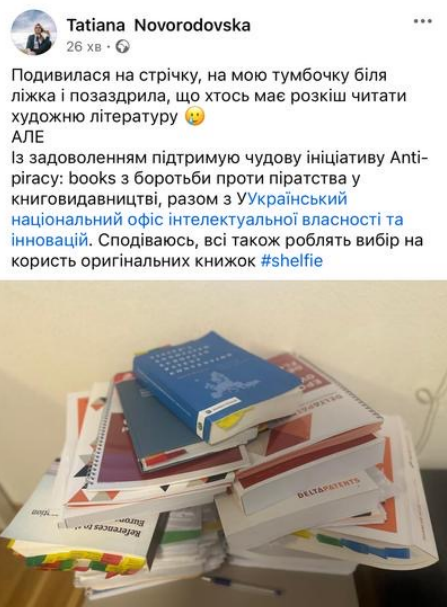
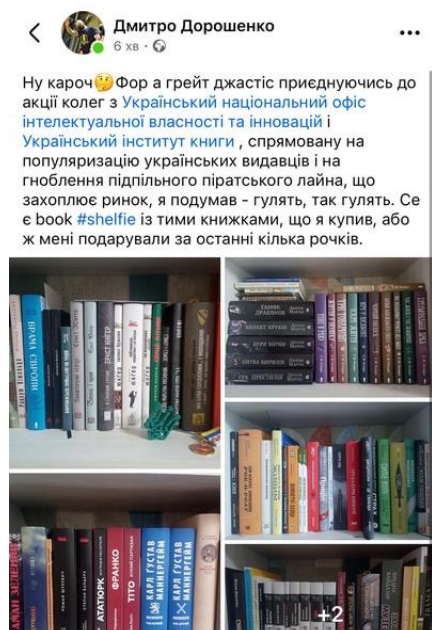
Флешмоб Shelfie

У межах Інформаційної кампанії було проведено флешмоб #shelfie. Учасники акції демонстрували свої книжкові полиці та особисті бібліотеки через фото, опубліковані у соціальних мережах Facebook, Instagram і LinkedIn. Обов'язковою умовою участі було відзначення організаторів та використання спеціального хештега для поширення інформації про кампанію. Акція привернула значну увагу громадськості, сприяючи формуванню культури споживання виключно оригінальних книжкових видань.

Учасники флешмобу підкреслили важливість свідомого ставлення до авторського права та стали прикладом для наслідування. Долучилися понад 40 осіб. Завдяки флешмобу було посилено інформування про проблему книжкового піратства та підтримано ідею захисту прав авторів і видавців.

VI. Аналіз залученості аудиторії

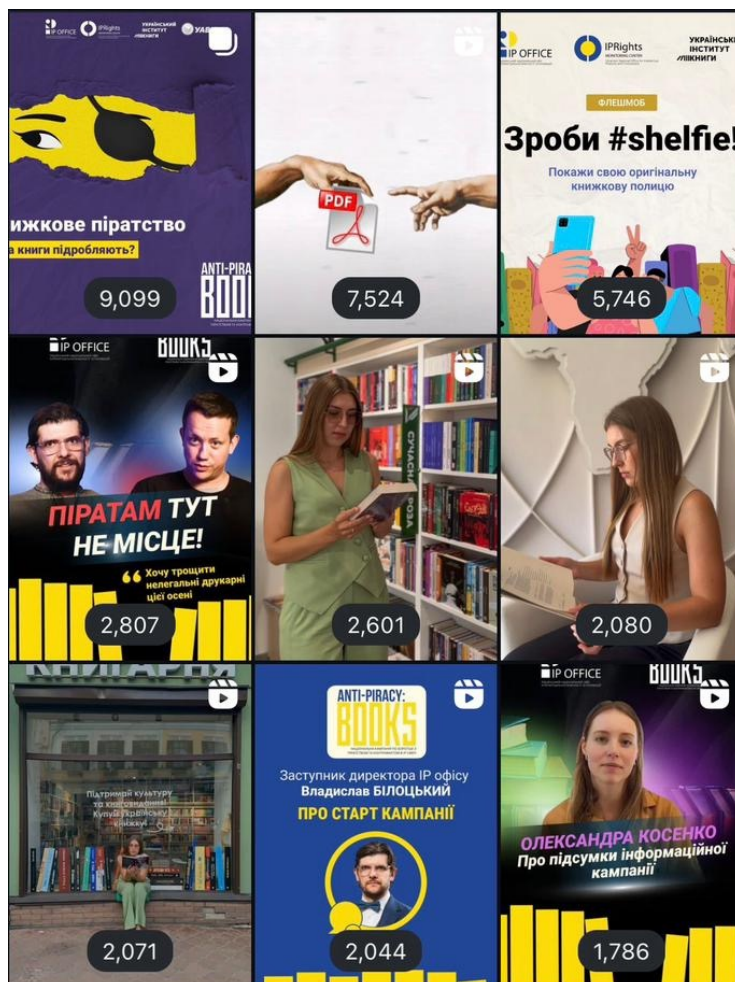
Аналіз залученості аудиторії в межах Інформаційної кампанії демонструє високу ефективність комунікаційної стратегії, зокрема в соціальних мережах Instagram, YouTube та Facebook.

Найбільший приріст активності спостерігався на сторінці в Instagram, що дозволило суттєво збільшити охоплення та зміцнити позиції серед лідерів у категорії переглядів контенту офіційної сторінки ІР офісу.

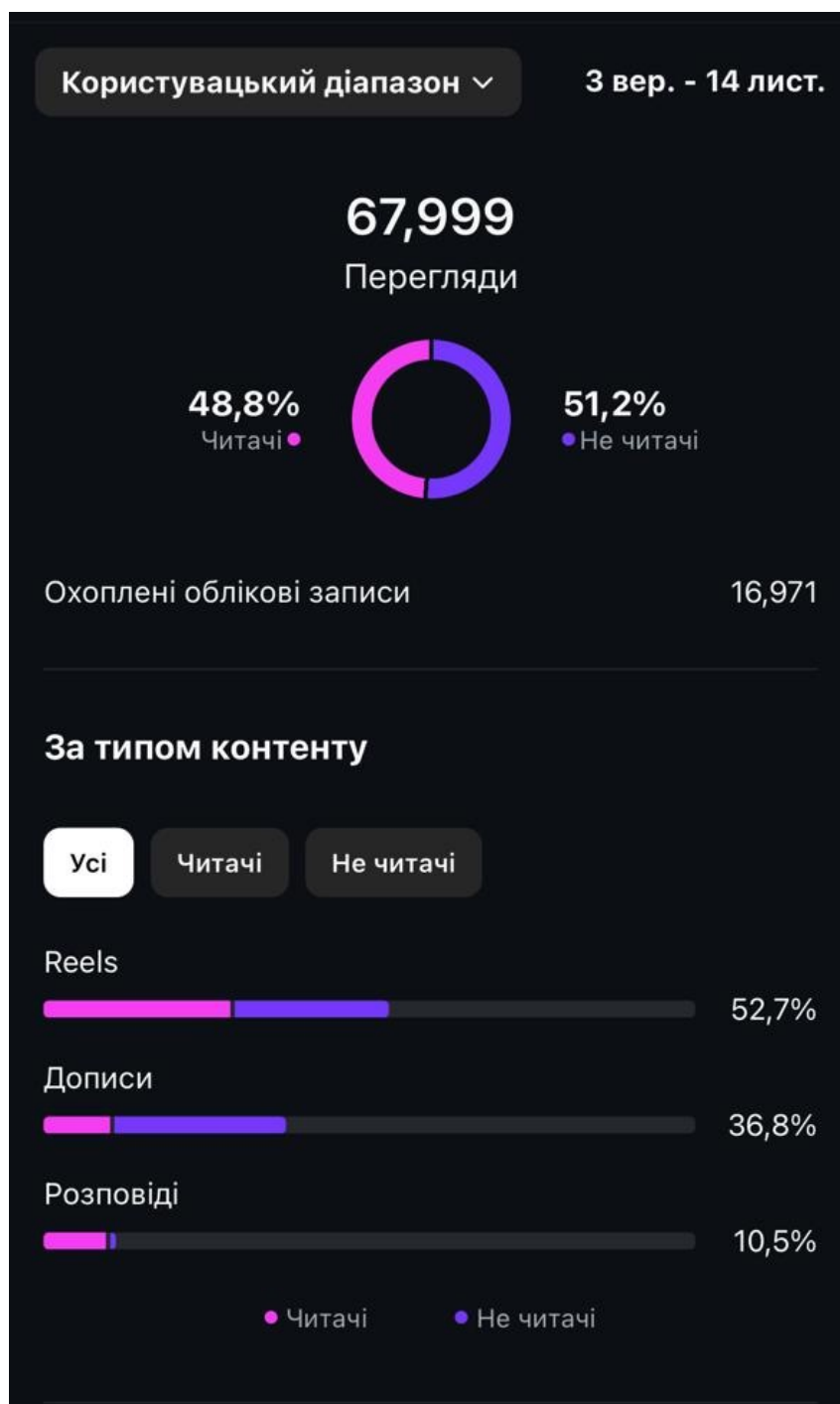
Значну увагу аудиторії привернули матеріали, які отримали численні репости, коментарі та активну взаємодію з користувачами.

Динаміка взаємодії засвідчує, що обрані канали просування інформації були найбільш ефективними для досягнення цільової аудиторії. Це підтверджує актуальність інтеграції візуального та відеоконтенту як основних інструментів для привернення уваги.

Кількість охоплення користувачів в мережі Instagram

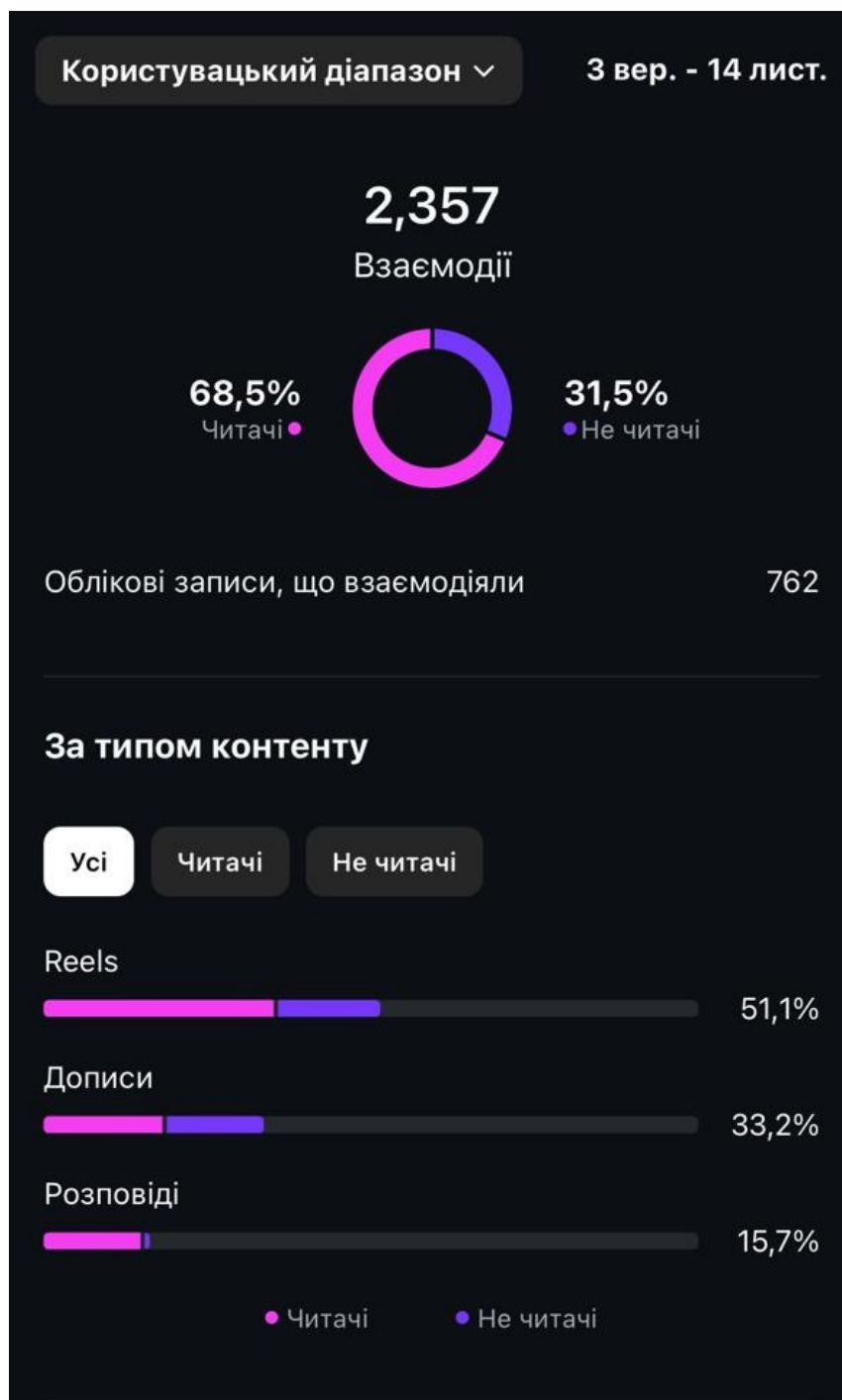

Кількість переглядів матеріалів в мережі Instagram в період проведення Інформаційної кампанії

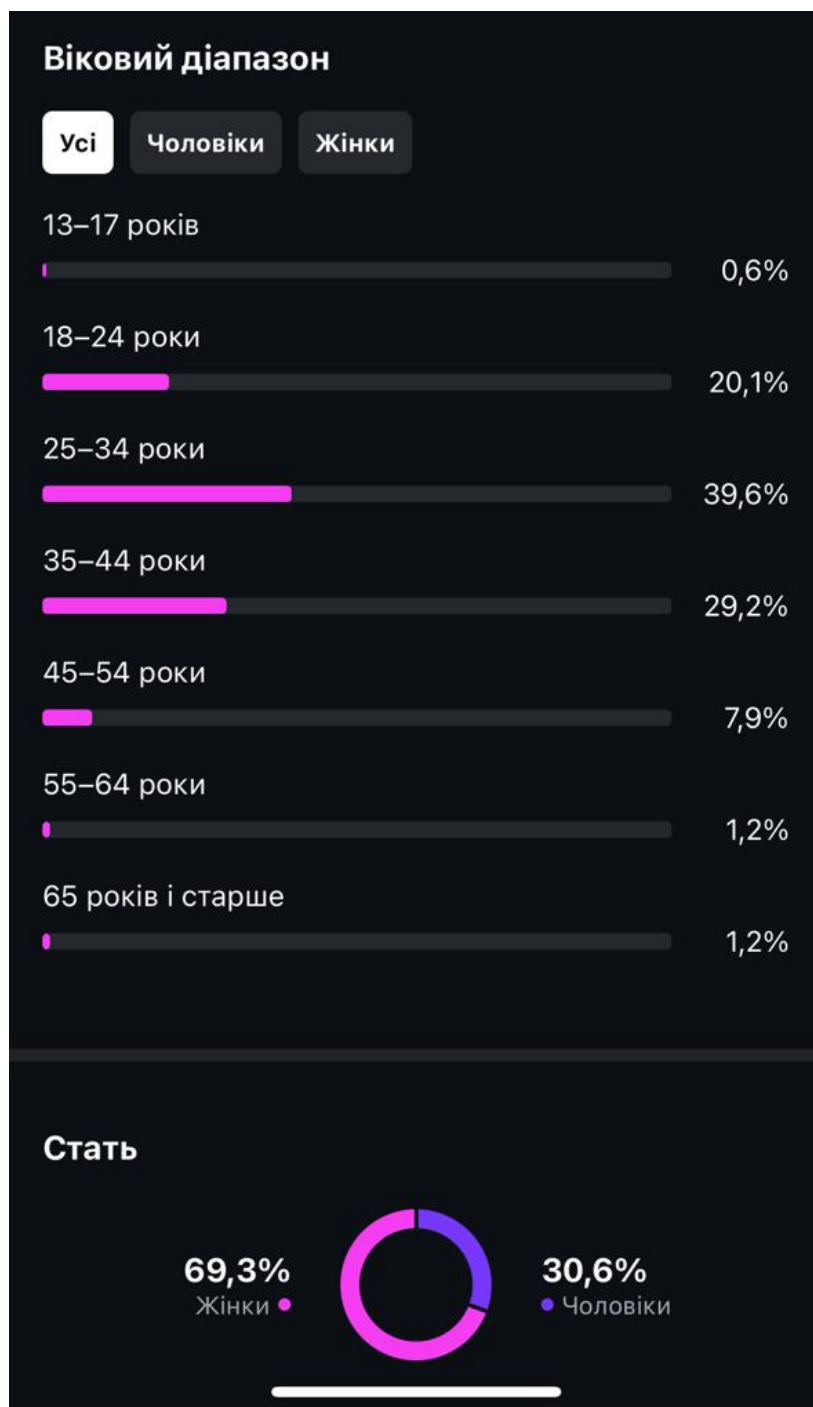
Кількість переглядів матеріалу Інформаційної кампанії становить 67 999 переглядів, серед чого Reels – 52,7%, дописи – 36,8%, розповіді – 10,5 %. Загалом охоплено 16971 обліковий запис. Інформаційна кампанія привернула увагу користувачам соціальної мережі, які не є читачами сторінки ІР Офісу (51,2%), що становить більше половини.

Кількість взаємодій з матеріалами в мережі Instagram в період проведення Інформаційної кампанії

Кількість взаємодій становить 2 357, що проявляли здебільшого читачі сторінки ІР Офісу (68,5%). Статистика щодо взаємодії з типом контенту є майже ідентичною з переглядами. Загалом з матеріалами взаємодіяло 762 облікові записи.

Статистика читачів за віком та статтю в мережі Instagram в період проведення Інформаційної кампанії

Статистика вікового діапазону вказує, що середній вік читачів коливається від 18-54 років, серед чого 18-24 років становить 20,1%, 25-34 роки – 39,6 %, 35-44 роки – 29,2%, 45-54 роки – 7,9%. За статтю серед читачів переважно жінки – 69,3%.

INSTAGRAM IP ОФІСУ

Назва посту	Охоплення посту станом на 19.11.24
Олена Орлюк про старт кампанії	786
Владислав Білоцький про старт кампанії	1240
Любов Майданик про старт кампанії	914
Катя. Як відрізнити підробку від оригіналу	1432
Картки. Короткий гайд про піратство у книговидавництві	6923
Тизер відео Білоцький/Дурнєв	1811
Катя. Загрози, які несуть контрафакт і піратство книговидавництву України	1333
Катя розказує і показує, як відрізнити оригінальну книжку від підробки	1328
Картки про те, як відрізнити оригінальну книжку від підробки	987
Картки-меми про те, де купувати оригінальні книжки	1147
Катя. Де шукати оригінальні книжки онлайн і офлайн	535
Картки «Як електронні книжки незаконно гуляють по інтернету»	449
Анонс флешмобу Зроби #shelfie	4374
Відео «Як ми стаємо крадіями, пересилаючи онлайн-книги?»	4227
Картки «Відповідальність за книжкове піратство»	760
Тизер відео «Яка відповідальність існує для тих, хто саме виготовляє та розповсюджує піратську продукцію» з експертом з питань ІР Антоном Полікарповим	775
Катя. Мануал для авторів	883
Відео з Павлом Вишебабою	717
Євген Широнос та Олег Фурман пояснюють наслідки книжкового піратства	153
Катя. 5 причин чому треба купувати оригінальні книжки	747
Фінальне відео з Олександром Косенко	1103
Загальна кількість: 21 пост	Загальна кількість: 32 606 користувачів

FACEBOOK IP ОФІСУ

Назва посту	Охоплення посту станом на 19.11.24
Пост про старт кампанії	699
Картки «В яких форматах підробляють книжки»	642
Олексій Дурнів та Владислав Білоцький - про загрози книжкового піратства	800
Інтерв'ю Олени Орлюк про антипіратську кампанію для Громадського радіо	284
Катя і челендж: відрізни оригінальну книжку від піратської копії	231
Відео про Катю, піратів і книжки	47
Відео «Мануал з конкретними порадами для авторів»	51
Картки «Розповідаємо про ознаки піратських книг»	1652
Інтерв'ю Олександри Косенко для Громадського Інтерактивного Телебачення	679
Добірка мем-гіф-карток про те, де купувати оригінальні книги	61
Відео «Де шукати оригінальні книги»	79
Відео «Як ми стаємо крадіями, пересилаючи онлайн-книги»	54
Анонс флешмобу Зроби #shelfie	627
Картки «Відповідальність за книжкове піратство»	264
Відео «Яка відповідальність існує для тих, хто саме виготовляє та розповсюджує піратську продукцію» з експертом з питань ІР Антоном Полікарповим	430
Мануал для авторів «Як захистити книгу» та гайд «Захист прав інтелектуальної власності в соціальних мережах»	955
Відео з Павлом Вишебабою	295
Фінальне відео з Олександром Косенком	138
Загальна кількість: 18 постів	Загальна кількість: 7988 користувачів

YOUTUBE IP ОФІСУ

Назва відео	Кількість переглядів станом на 20.11.24
Про інформаційну кампанію ANTI-PIRACY: BOOKS проти піратства у видавничій сфері України. Олена Орлюк	86
Як підробляють книги в Україні та як з цим боротися: ANTI-PIRACY: BOOKS. Владислав Білоцький	68
Піратство в книговидавництві б'є по культурі та економіці України: ANTI-PIRACY: BOOKS Любов Майданик	67
Катя і книжки-підробки: типова історія (shorts)	577
Олексій Дурнів та Владислав Білоцький - про загрози книжкового піратства	2463
Дурнів і Білоцький - про підробки книжок (shorts)	87
Катя і загрози контрафакту книжок (shorts)	614
Піратський контент досі йде з росії! IP подкаст з директоркою українського IP офісу Оленою Орлюк	165
Катя і челендж: відрізни оригінальну книжку від піратської копії	95
Мем-гіф-історія про книжкове піратство (shorts)	47
Катя, книжки і поради: де купувати оригінали онлайн і офлайн	78
Як ми стаємо крадіями, пересилаючи онлайн-книги (shorts)	374
Пірати, йдіть за ґрати! Чи можна засудити і посадити підробників книжок	166
Катя і поради для авторів: як захистити книгу (shorts)	507
Павло Вишебаба – звернення з передової до українців	346
Про наслідки піратства для української культури	67
Скільки піратських книжок зараз на ринку і як з цим боротися	39
4 способи допомогти авторам і завадити піратам (shorts)	61
Катя і 5 причин: чому треба купувати саме оригінальні книжки (shorts)	500
Інформаційна кампанія IP офісу «ANTI-PIRACY: BOOKS» - підсумки	27
Загальна кількість відео: 20 відео (з них 8 shorts)	Загальна кількість переглядів: 6434

VII. Результати та оцінка ефективності

Інформаційна кампанія проти піратства у книговидавничій сфері ANTI-PIRACY: BOOKS стала першою масштабною ініціативою такого типу на території України та важливим етапом у боротьбі з проблемою книжкового піратства.

Інформаційна кампанія, спрямована на підвищення культури та поваги до прав інтелектуальної власності серед українців за допомогою сучасних інструментів просування соціально значущих ініціатив, успішно досягла поставлених цілей.

У межах Інформаційної кампанії досягнуто таких ключових результатів:

- Суспільство поінформовано про проблему книжкового піратства, що сприяло підвищенню рівня обізнаності.
- Питання піратства у книговидавничій сфері поступово висвітлювалося через різноманітні інформаційні платформи, забезпечуючи широке охоплення аудиторії.
- Налагоджено співпрацю між зацікавленими сторонами, включно з представниками книговидавничої галузі, правозахисними організаціями та освітніми установами.
- Популяризовано свідоме ставлення до інтелектуальної власності, що допомогло формуванню відповідального підходу до споживання інтелектуального продукту.
- Зросла зацікавленість суспільства до проблеми книжкового піратства, що активізувало обговорення та пошук шляхів її подолання.

Завдяки системному підходу до вирішення цих завдань Інформаційна кампанія створює фундамент для формування в Україні нової культури та поваги до прав інтелектуальної власності, заснованої на усвідомленні її цінності та важливості дотримання авторських прав.

Широке висвітлення тематики Інформаційної кампанії в медіа суттєво підвищило її видимість та сприяло залученню значної аудиторії. Виступи відомих особистостей, зокрема блогерів, юристів, книговидавців, авторів та військовослужбовців зробило ключові меседжі більш переконливими для аудиторії.

Ефективність кампанії безпосередньо залежить від її послідовності. Для досягнення довгострокових результатів необхідно забезпечити безперервність роботи, впроваджувати нові формати, зокрема співпрацю з платформами для поширення легального контенту, та залучати підтримку з боку держави.

Системний моніторинг є важливим елементом у боротьбі з книжковим піратством. Регулярний аналіз змін у ставленні громадян до цієї проблеми та оцінка ефективності подальших інформаційних кампаній дозволяють своєчасно коригувати стратегію та підвищувати її результативність.

ANTI-PIRACY: BOOKS

Національна інформаційна кампанія
проти піратства у сфері
книговидавництва